

ЩОДО СТРАХУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТІВ

Відповідно п. 14 ч.1 ст. 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [1] адвоката не можна притягнути до кримінальної, матеріальної та іншої відповідальності (курсив наш – М. К.) або погрожувати її застосуванням у зв'язку з наданням юридичної допомоги громадянам та організаціям згідно з законом (курсив наш – М. К.). Йдеться: 1) про матеріальну відповідальність, яка є характерною для трудового права, але трапляється й у цивільному праві чи побудована на тих самих засадах, що й цивільна відповідальність; 2) про погрозу, яка може тлумачитися досить поширено; 3) про відсильний характер лише до закону та ігнорування того, що за ст. 6 ЦК України сторони мають право укласти договір, який не передбачається актами цивільного законодавства, але відповідає загальним засадам цивільного законодавства; 4) що пов'язується лише із наданням юридичної допомоги громадянам та організаціям, що є не досить коректним; 5) про узагальнення можливості притягнення до всіх видів відповідальності. Тож очевидно, що така вказівка не досить коректна і не на користь клієнтів адвокатів.

Потрібен пошук із такої ситуації та забезпечення гарантій на належну правову допомогу клієнтам адвокатами, діяльність яких здійснюється професійно, є вкрай необхідною наразі, потребує врівноваження у зв'язку із досить поширеними випадками порушення адвокатом умов укладено договору на надання правової допомоги. У всякому разі зважаючи на засаду справедливості є потреба відшкодувати завдані клієнту збитки та невинувато понесені витрати.

Визнаним інститутом є страхування професійної відповідальності, який набирає поширення і, на наш погляд, може бути застосований щодо адвокатів. В РФ обов'язок адвокатів страхувати їх професійну майнову відповідальність передбачена п.п.6 п. 1 ст. 7 ФЗ від 31 травня 2002 р. «Про адвокатську діяльність і адвокатуру в РФ» [2], що було призупинено до вступу в силу федерального закону з питань обов'язкового страхування їх професійної відповідальності і блокується адвокатським лобі.

Між тим, потреба врегулювання страхування професійної майнової відповідальності адвокатів законом є очевидною і особливого доказування не потребує. Наразі адвокатські спільноти намагаються визначити оптимальні варіанти поведінки своїх адвокатів в разі негідної поведінки приналежних до них адвокатів чи не допустити скандалу. Вважаємо, що прийнятним було б встановлення єдиних правил страхування ризиків професійної майнової відповідальності адвокатів в Україні, що стало б гарантією для самого адвоката так і його клієнта.

Інститут страхування професійної майнової відповідальності є традиційним для правового регулювання їх діяльності в зарубіжних країнах, зокрема Республіки Білорусь, Киргизстану, Великобританії, Німеччини, Франції, США. Їх досвід попри розбіжності в контролі за адвокатською діяльністю і механізмі відшкодування завданого збитку некваліфікованою юридичною допомогою може бути використано і в Україні.

Наразі відсутня єдність щодо визначення місця страхування професійної майнової відповідальності адвокатів в системі страхових правовідносин, контролю за наданням правової допомоги. Досить проблемним є встановлення підходів до визначення розміру завданих неналежним наданням правової допомоги збитків, розміру страхових премій, об'єкта обов'язкового страхування, механізму цивільно-правового регулювання цих відносин.

Вважаємо, що об'єктом страхування професійної майнової відповідальності адвокатів є майнові інтереси клієнта адвоката щодо відшкодування завданої їм збитків та невиправданих додаткових витрат в разі неналежного надання правової допомоги адвокатом. В будь-якому разі на рівні правової презумпції адвокат має укласти договір страхування професійної майнової відповідальності.

Навіть попри те, що законом не допускається притягнення адвоката до відповідальності ми притримуємося того, що професійною відповідальністю адвоката є загальний його обов'язок перетерпіти встановлену законом санкцію в виді цивільно-правового обов'язку адвоката, що здійснює професійну діяльність, відшкодувати завдані збитки неналежним наданням правової допомоги та передані адвокату відшкодування його витрат.

Для того можна використати досвід страхування професійної відповідальності через формування «системи страхування такої професійної майнової відповідальності змішаного типу», яка сполучає системи індивідуального страхування, самострахування і колективного страхування. Це дозволяє окрім підвищених гарантій для клієнта від взаємного страхування також додатково застрахувати свій ризик .

Література

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI // Відомості Верховної Ради . – 2013. – № 27. – Ст. 282.
2. Об адвокатской деятельности и адвокатуре в Российской Федерации: Федеральный закон от 31 мая 2002 г. N 63-ФЗ // Собрание законодательства Российской Федерации. – 2002. – № 23. – Ст. 2102.